

Besprekingsverslag

Onderwerp: Online bijeenkomsten locatieonderzoek huisvesting buitenlandse medewerkers Den Helder, Hollands Kroon en Schagen

Datum: 26 januari 2021

Projectnummer: 376127

Referentienummer: 20210122 Besprekingsverslag online bijeenkomsten (concept)

Plaats en datum bespreking: Microsoft Teams, 14 en 19 januari 2021

Samenvatting

De urgentie van het vraagstuk huisvesting buitenlandse medewerkers wordt door de stakeholders onderschreven. De aanpak van de bijeenkomsten en de participatie worden gewaardeerd. Tijdens de drie bijeenkomsten is naar voren gekomen dat de gepresenteerde criteria niet als harde voorwaarden moeten worden toegepast in het onderzoek en dat ze onderling sterk samenhangen. Er wordt door deelnemers gepleit voor maatwerkoplossingen. Het vraagstuk is niet als enkel ruimtelijk vraagstuk te beschouwen, maar kent ook een sociaal-maatschappelijke opgave. Waarden als leefbaarheid, kwaliteit van leven, (mede-)menselijkheid etc. moeten ook worden meegenomen.

Er is daarnaast aandacht gevraagd voor een strategie met meerdere 'sporen': kleinschalige huisvestingslocaties bij agrarische bedrijven, middelgrote locaties en grotere locaties op of nabij bedrijventerreinen. Aangegeven is dat meer de koppeling moet worden gelegd met de locatie waar werknemers werken. Dagelijks woon-werkverkeer minimaliseren is belangrijker dan korte afstand naar voorzieningen voor primaire levensbehoeften. Ook wordt aandacht gevraagd voor kwaliteit van voorzieningen en het belang van het voorkomen van overlast (bijvoorbeeld door toezicht en voorzieningen op de locatie).

1 Achtergrond

De provincie Noord-Holland en de gemeenten in de Kop van Noord-Holland (Den Helder, Hollands Kroon en Schagen) willen de komende jaren samen zorgen voor extra huisvesting voor tijdelijke buitenlandse werknemers. Met deze samenwerking hopen de provincie en de gemeenten, samen met de omgeving, een oplossing te vinden voor de huisvestingsproblematiek van deze werknemers die hard nodig zijn voor de economie van De Kop. In dit kader wordt het onderzoek 'zoeklocaties voor de huisvesting van buitenlandse werknemers' uitgevoerd. Het ingenieurs- en adviesbureau Sweco voert dit onderzoek in opdracht van de provincie Noord-Holland uit. Als onderdeel van fase 1 van het locatieonderzoek waarin criteria voor geschikte locaties centraal staan, zijn diverse (vertegenwoordigers) van de diverse belanghebbenden uitgenodigd voor drie bijeenkomsten op 14 en 19 januari 2021.

2 Deelnemers online bijeenkomsten

De volgende aanwezigen nemen deel namens de provincie Noord-Holland en Sweco:

- Hans Groot – Programmamanager huisvesting buitenlandse werknemers Kop NH (provincie Noord-Holland)
- Peter Bergmans – Projectleider en gespreksleider online bijeenkomsten (Sweco)
- Margriet Snaaijer – Omgevingsmanager (Sweco)
- Max Visser – Adviseur huisvesting (Sweco)

Daarnaast zijn de bijeenkomsten bijgewoond door ambtenaren van de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen, die zitting hebben in de begeleidingsgroep. In de bijlagen is

het overzicht opgenomen van de organisaties die aan de bijeenkomsten hebben deelgenomen.

3 Urgentie en aanpak vraagstuk

Tijdens de bijeenkomst is de urgentie van het vraagstuk nader toegelicht (zie bijlage presentatie). Buitenlandse werknemers zijn noodzakelijk voor de Noord-Hollandse economie. Het huisvesten van deze groep (tijdelijke) werknemers is echter steeds lastiger. Alleen al in de Kop van Noord-Holland is in de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen een tekort van circa 3.000 logiesplekken. De verwachting is dat dit tekort de komende jaren nog verder zal oplopen. De provincie en gemeenten werken samen aan een oplossing. Daarin wordt ook gekeken naar kleinschalige locaties. Mede omdat het tekort aan huisvesting naar verwachting niet alleen met kleinschalige locaties kan worden ingevuld, wordt ook gekeken naar geschikte middelgrote locaties (circa 200– 300 logiesplekken) voor de huisvesting van buitenlandse medewerkers. Het locatieonderzoek focust daarop. Door deelnemers wordt de problematiek en de urgentie herkend en onderschreven.

Vervolgens is een toelichting gegeven op de buitenlandse werknemers in de Kop van Noord-Holland en de huidige huisvesting. Daarnaast is een aantal voorbeelden van middelgrote locaties getoond. Het voorlopige voorstel van de projectgroep voor de criteria waaraan de zoeklocaties moeten voldoen is besproken. Deze criteria liggen niet vast, maar zijn bedoeld als startpunt voor het gesprek. Voorgesteld wordt goed te kijken naar waarom initiatieven (ook elders in Nederland) niet goed van de grond komen.

4 Reacties op criteria

Samenvatting

Als rode draad in de gesprekken kwam naar voren dat maatwerk voor het oplossen van het vraagstuk gewenst is. De stakeholders vinden het belangrijk dat gekeken wordt naar de relatie tussen wonen en werken. De voorgestelde criteria hangen sterk samen en worden niet alle als even urgent ervaren. Ze zouden niet te strak moeten worden gehanteerd. De stakeholders benadrukken een strategie met meerdere lijnen: kleinschalig en grootschalig, waarbij het aantal personen per huisvestingslocatie varieert tussen kleinschalige locaties, middelgrote locaties van 200-300 personen en eventueel nog grotere locaties bij werkclusters met uitgebreide voorzieningen en faciliteiten. Aangegeven wordt meer nadrukkelijk een koppeling te maken met de locaties waar wordt gewerkt. Het vraagstuk wordt door deelnemers niet alleen als een ruimtelijk vraagstuk gezien, maar ook als sociaal-maatschappelijke opgave. Belangrijke waarden zijn leefbaarheid voor buitenlandse werknemers en omwonenden, beheer, toezicht, aanspreekpunt, voorzieningen in de nabijheid en een goede landschappelijke inpassing.

Tijdens de bijeenkomsten zijn de voorlopige criteria voor de zoeklocaties voorgelegd aan de deelnemers. Hieronder volgt een weergave van de opmerkingen en aandachtspunten die per besproken criterium aan bod zijn gekomen.

Per locatie 200 à 300 personen

Dit criterium wordt door veel deelnemers goed bevonden voor een middelgrote locatie nabij grotere woonkernen. Daarnaast wordt ervoor gepleit om ook in te zetten op kleinschalige huisvestingslocaties op terrein van agrariërs en bij bedrijven ('slapen bij de baas'), waarbij een 'ondergrens' niet nodig is. Huisvesters geven aan dat bij (middel)grote huisvestingslocaties 300 personen een ondergrens is om 24/7 beheer en toezicht goed te

regelen en voldoende voorzieningen voor de bewoners te kunnen bieden. Er wordt door stakeholders aangegeven dat in de zoektocht ook geredeneerd moet worden vanuit de locaties en clusters van bedrijven waar behoefte is aan buitenlandse werknemers, om onnodige verkeersbewegingen dwars door de regio of daarbuiten te voorkomen. Beheersbaarheid en veiligheid zijn belangrijke randvoorwaarden voor een middelgrote locatie. Ook wordt aangegeven dat registratie van belang is.

Aandeel maximaal 10% van aantal inwoners kern

Een percentage van maximaal 10% wordt voor de kleinere woonkernen met minder dan 2.000 inwoners te hoog bevonden, omdat dit te grote druk geeft op een (dorps)gemeenschap. Er wordt aangegeven dat dit criterium een vertekend beeld kan geven, omdat in een aantal kernen dit aandeel nu al wordt behaald op kleinschalige locaties bij agrariërs op het erf. Voor een zuivere beoordeling moet het huidige percentage buitenlandse werknemers ook in kaart gebracht worden. Voor de grotere kernen kan de meerderheid van de stakeholders zich in dit criterium vinden, met de kanttekening dat dit criterium niet zou moeten gelden voor kleinschalige oplossingen bij bedrijven en agrariërs. Ook wijzen de stakeholders op piekmomenten in het jaar door seizoensarbeid; het huidige aandeel van buitenlandse werknemers wisselt nu al sterk door het jaar heen. Huisvesters en bedrijven vragen zich af of een dergelijk criterium niet te beperkend werkt voor de middelgrote locaties: hoe groter de locatie, hoe beter beheer, toezicht en voorzieningen zijn te realiseren. Met een grotere schaalgrootte kan daardoor overlast voor de omgeving beter beperkt worden. Aangeraden wordt om bij locaties een klankbordgroep met de gemeente en betrokkenen vanuit de omgeving mee te nemen.

Minimaal kern van 2.000 inwoners

Een middelgrote locatie past volgens de meerderheid van de stakeholders niet bij een woonkern met minder dan 2.000 inwoners. In grotere kernen en de steden Schagen en Den Helder wordt meer draagvlak verwacht voor dergelijke locaties. Er wordt ook aangegeven dat de aanwezigheid van voorzieningen in de nabijheid belangrijk is, tenzij er op de locatie zelf voorzieningen aangeboden kunnen worden. De deelnemers pleiten veelal voor ‘passende oplossingen’ en maatwerk, met meer kleinschaligheid en ligging nabij clusters van bedrijven die buitenlandse werknemers nodig hebben. Daarbij zijn de landschappelijke inpassing en vormgeving van de locatie ook bepalend voor de mate waarin een locatie wenselijk is.

Afstand 2 km tot supermarkt/winkel voor eerste levensbehoeften

Er worden vraagtekens gesteld door een aantal stakeholders bij dit criterium: afstanden groter dan 2 km tot de dichtstbijzijnde supermarkt of winkel zijn in de kleinere kernen gebruikelijk. Over het algemeen wordt 2 km tot een supermarkt als acceptabele afstand ervaren. Indien dit niet mogelijk is, dient er op de locatie zelf een kleine winkelvoorziening te worden georganiseerd. Door de meerderheid van de deelnemers wordt aan dit criterium niet de hoogste prioriteit toegekend.

Buiten voor het landschap en natuur waardevolle gebieden plaatsen

De meeste deelnemers geven aan dat natuurgebieden (Natura 2000 en NNN) buiten de zoekgebieden moeten vallen. Voor het Bijzonder Provinciaal Landschap ziet een aantal stakeholders wel mogelijkheid om dit niet op voorhand uit te sluiten, omdat de zoekgebieden anders erg beperkt worden. Randvoorwaarde daarbij is een goede landschappelijke inpassing: een locatie mag niet leiden tot ‘verdozing’ en aantasting van het karakteristieke landschap of de waardevolle natuur. Ook maatwerk geldt hier als

sleutelwoord. Weerstand van de huidige bevolking tegen bouwen in waardevol landschap wordt als aanzienlijk risico benoemd.

Aanvullende criteria

De deelnemers hebben de volgende aanvullende criteria voor de zoeklocatie benoemd:

- Goede bereikbaarheid en ontsluiting, nabij A- en N-wegen;
- 'Nabijheidsprincipe': huisvesting in de buurt van clusters van bedrijven(clusters) waar vraag naar buitenlandse werknemers: 'Slapen bij de baas' geniet de voorkeur, aangevuld met grotere locaties nabij bedrijven(clusters) als Agriport, Vezet in Warmenhuizen en clusters van tuinders en bollenkwekers;
- Voorkomen van verkeersbewegingen (fietsafstand tot werklocaties);
- Aansluiten bij woonwensen van buitenlandse werknemers;
- Borgen mogelijkheden tot sociale interactie en integratie met huidige bevolking, voor locaties in of nabij de (kleinere) kernen (bij wens van buitenlandse werknemers om zich hier permanent te vestigen);
- Duurzaamheid en flexibiliteit op langere termijn: de huisvesting moet bij een kentering in de vraag naar arbeid ook voor reguliere huisvesting kunnen worden ingezet (bijvoorbeeld voor starters).

Overige mogelijk kansrijke locaties

- Bedrijventerreinen: Huisvesting op of nabij bedrijventerreinen levert wisselende reacties op. Enerzijds benoemen de stakeholders dat bedrijventerreinen in het algemeen geen prettige en veilige woonomgevingen zijn. Voorkomen dient te worden dat buitenlandse werknemers zich 'weggestopt' voelen. Anderzijds zien de stakeholders kansen voor middelgrote en grote huisvestingslocaties op/bij bedrijventerreinen, waar bedrijven gevestigd zijn die vraag hebben naar buitenlandse werknemers, zoals het huidige logiescentrum Agriport. Voorwaarden hierbij zijn dat het gaat om bedrijventerreinen met een lage milieucategorie en locaties waar toezicht, beheer en (gemeenschappelijke) voorzieningen kunnen worden gerealiseerd.
- Vakantieparken: Door de deelnemers wordt huisvesting op vakantieparken over het algemeen als niet kansrijk of wenselijk ervaren, omdat de vakantieparken bedoeld zijn voor recreanten en toeristen. Aangegeven wordt dat dit zou kunnen leiden tot de ontwikkeling van nieuwe vakantieparken elders. Bij verouderde vakantieparken wordt de kwaliteit van de huisvesting als ondermaats beschouwd om buitenlandse werknemers blijvend te huisvesten.
- Grote leegstaande gebouwen en lege plekken in de kernen: De deelnemers beschouwen grote leegstaande gebouwen en lege plekken in de woonkernen over het algemeen niet als kansrijke locaties. De voorkeur gegeven wordt om dit soort locaties voor te behouden voor reguliere huisvesting. Flexibele, innovatieve woonconcepten met een mix van starters en buitenlandse werknemers worden wel als interessante optie benoemd voor dit type locaties. Hiermee krijgen leegstaande gebouwen bijvoorbeeld weer een nieuwe betekening voor dorpsgemeenschappen.
- Op de boerderij of eigen terrein bedrijven: Momenteel kunnen er in de gemeente Hollands Kroon maximaal 40 werknemers (<https://www.hollandskroon.nl/ondernemers/tijdelijke-medewerkers/tijdelijke-werknemers-huisvesten>). worden gehuisvest op eigen terrein en in Schagen maximaal 60 werknemers. Door de agrariërs ondernemers wordt dit type oplossing in kleinschalige vorm als erg prettig ervaren, omdat het lange woon-werkafstanden voorkomt en de werkgever een oogje in het zeil kan houden. Ook de bewoners hebben hier over het algemeen geen bezwaar tegen op locaties in en rondom de kernen: er is weinig overlast en leidt tot spreiding van huisvestingslocaties voor buitenlandse

werknemers. Er wordt ook aangegeven dat nagedacht kan worden over samenwerking tussen nabijgelegen agrarische bedrijven om mogelijk een groter aantal te kunnen opvangen.

- In cultuurhistorisch erfgoed: De deelnemers geven aan cultuurhistorisch erfgoed niet als kansrijke of wenselijke optie te beschouwen.
- Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB): Vrijkomende agrarische bebouwing wordt in principe niet als geschikt beschouwd, omdat deze gebouwen vaak op afstand van de werklocaties en voorzieningen zijn gelegen en er weinig toezicht is. Mogelijkheden zijn er wel bij grootschalige VAB's; Deze bieden mogelijk kansen voor huisvesting van grotere aantallen buitenlandse werknemers voor meerdere bedrijven in de buurt, waarbij dan ook beheer, toezicht en voorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Vrijkomende agrarische bebouwing kan op de ene locatie dus wel geschikt zijn en op de andere niet. Wanneer huisvesting nodig is van werknemers die in de nabijheid van agrarische werklocaties liggen dan kunnen deze geschikt zijn voor kleinschalige huisvesting. Wanneer VAB-locaties op afstand liggen van werklocaties zijn deze vaak niet geschikt. Behalve wanneer toezicht (en mogelijk voorzieningen) goed zijn geregeld en/of goede regels voor zijn opgesteld. Ook hier betreft het maatwerk en kan het mogelijk wel of niet geschikt zijn voor alle vormen van huisvesting; kleinschalig, middel en grootschalig.
- Tijdelijke locaties: Aanvullend worden tijdelijke locaties door de dorpsraden als kansrijke optie voor (kleinschalige) maatwerkoplossingen benoemd.

5 Vervolg locatieonderzoek

De uitkomsten van de bijeenkomsten dienen als input voor fase 2, waarin een online enquête wordt gebruikt die alle inwoners van de drie gemeenten in kunnen vullen. Deelnemers kunnen zich opgeven als zij interesse hebben om in het testpanel voor de enquête te zitten. Daarnaast doet Sweco de oproep aan de aanwezigen om de online enquête ook te zijner tijd verder te verspreiden onder leden, collega's, burens en bekenden.

Voor aanvullende vragen of opmerkingen kan een mail gestuurd worden aan het e-mailadres huisvesting-buitenlandsewerknemers@noord-holland.nl.

6 Reflectie van de deelnemers op de bijeenkomsten

De deelnemers geven aan de bijeenkomsten als zinvol en constructief te hebben ervaren. De verschillende belangen en perspectieven op het vraagstuk zijn belicht. Er is veel onderling begrip en bereidheid om samen te zoeken naar een oplossing voor het vraagstuk. De urgentie wordt onderschreven en deelnemers geven aan mee te willen denken aan een zorgvuldige oplossing daarvoor, waarbij maatwerk sleutelwoord is. De input van alle betrokkenen geeft de provincie en gemeenten veel inzichten in het vraagstuk en biedt waardevolle inbreng voor het vervolg van het onderzoek.

Reacties stakeholders online bijeenkomsten

“Ik vond het leerzaam en zinvolle meeting.”

“Iedereen bedankt voor de inzet, fijn om de verschillende inzichten te horen en de prettige toon. Ook jij Peter voor de goede begeleiding van het gesprek!”

“Dankjewel voor een prettige facilitatie en om dit thema bij ons uit te vragen.”

“Goede bijeenkomst! Klein puntje van feedback: de opstart het eerste half uur had wat vlotter gekund (in 15 min).”

“Via Teams was het geen belemmering om deel te nemen en Peter gaf iedereen de gelegenheid om zijn of haar inbreng te kunnen geven zonder dat hij zijn ‘ideeën’ of die van de werkgroep er door wilde drukken. Complimenten hiervoor. Ook complimenten aan de deelnemers die gestructureerd deze vergadering zijn ingegaan en respectvol met elkaar zijn omgegaan.”

“Ik vond het zeer zinvol en een heel duidelijk. Dank.”

“Een prima call door kleuren een interactief programma.”

“Ging prima, bedankt voor deze avond on ons gehoor. Ik zou echter wel meer via Chat doen. Iedereen per punt aan het woord laten vergt veel tijd. Aantal punten hadden zeker samengevoegd kunnen worden.”

“Ik vond het zeer zinvol en een heel duidelijk. Dank.”

“Prima avond met vele aspecten die we in de dagelijkse praktijk tegenkomen; aan de slag ermee!!! Mijn complimenten aan Margriet, Peter, Max en Hans. Goed gedaan, netjes verzorgd.”

“Het aantal deelnemers was goed, waardoor er zinvol werd gesproken. Ik vond het heel zinvol. Wil me ook nog inzetten m.b.t. tot de vragen.”

Bijlage

De drie bijeenkomsten zijn bijgewoond door vertegenwoordigers van de volgende stakeholders:

Dorps- en wijkraden

- Dorpsbelang Oudesluis
- Dorpsraad 't Veld-Zijdewind
- Dorpsraad 't Zand
- Dorpsraad Breezands Belang
- Dorpsraad Burgerbrug e.o.
- Dorpsraad Kreileroord
- Dorpsraad Petten
- Dorpsraad Sint Maarten
- Dorpsraad Tuitjenhorn
- Dorpsraad Warmenhuizen
- Werkgroep verontruste Niedorpers
- Wijkplatform De Schooten & Boatex
- Wijkplatform Julianadorp

Belangenvereniging

- Landschapszorg Wieringen

Bedrijven, huisvesters en ondernemersorganisaties

- Agrariërs uit de regio
- Agrostar
- Covebo
- D-Velopment
- De Leeuw Projectontwikkeling B.V.
- Kavel 44
- LTO/KAVB
- NLJobs
- Royal Pride

Bijlage presentatie PowerPoint